

res en *DAG*, ni *AlcM*, que no recull *sabia*, i de *sabit* es limita a dir que és un participi «anòmal» de *saber* — 2 En el sentit de 'saborós' hi ha un ex de *sàbeu* en el procés d'heretges de l'Alt Cardener, de 1250: «pus sént ere aquel cors a X<rist> d'ubla<d>es que éls donaven, e pus *sàbeu* que aquell que ls clerges donaven» (així cal llegir en PPujol, *DocVgUrg*, 15 55); és possible que d'aquí resulti un *sàbol* que *AlcM* atribueix a Pollença i també cita un cas de *sàbea* aplicat a la «llonza del moltó» en el *Libre de Contemplació* lullà. Res més Aquell *sàbol* s'usaria en *terra sàbola* 'terra de molta llacor' (mot que AMAlcover ja citava sense definició com a ex d'esdrúixol mall, en *BDLC* iv, 198). No sé si hi té res a veure un «*savell* 'cuarzo, sílice o piedra de vidrio' que JMBover (*Not Isla Mall*, 1864, s v) atribueix a Banyalbufar, Planícia, Sta. Eulàlia i Esporles» suposant malentès semàntic en l'un o en l'altre i forma inexacta en Bover (de tota manera *AlcM* no ho recull ni registra cosa semblant) — 3 *Ro-* 20 *man Etym* 1, 17, 6, 13, 17, 18-19 (cf 11, 64); *ZRPh* xxxvii, 110-2, 622-23 No convencé quasi ningú, si no és M-Lubke, que després de certes vacil·lacions (*KJRPb*. v, 112-115), fa estranys i inadmissibles equilibris en el *REW*, 7587 2, per adherir-se a Schuchardt. Gaston Paris ho refutà decidit en *Rom* xxviii, 165, i en general s'ha estat d'acord amb ell (veg també *DECH* v, 115, n. 5). — 4 Encara que hi coincideixin els dos mss. (Ss. x, xv) resta convincent la sospita que estigui per *nesapius*, sigui per error de còpia, o partint d'una pronúncia contracta del plural *nesapu*

Sabia f, V. *saber* *Sabida*, *sabidament*, V. *saber* *Sabina* vehicle, crec que és nom de fantasia posat en memòria d'una persona *Sabimarda*, mal documentat (només *AlcM*), crec que hi ha mala lectura i confusió de *bigarda* o *bigarrada* amb el sinònim *virada/virolada* (i cf. *avenarda* nom d'un peix, a. 1313, *BABL* xii, 422) *Sabimet* error de còpia en *AlcM*, i doble: no és «*sabimet*: gochas» sinó «*çabimes*: gachas» el que porta l'única font d'aquest mot, Escrig 1851 (p. 887a). resulta d'un encruentament dels dos arabismes *sabina* i *talvina* (*BDC* xxiv, 78, i *DCEC*)

Sabiselars, nom d'una espècie de muetzi segons cita d'Eiximenis en el *DAG*: però deu ser mal llegit per *ans*, i correspondre a l'àr. *sāhib as-salām* 'senyor de la salvació' *Sabit*, V. *saber* *Sable*, *sabló*, *sablonenc*, V. *sauló*

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *sapiguer*, *sebre*, *sabre*, *saber a*, *saber-se* (una cosa), *s'ho sap*, que *sàpiga...*, *saber + inf.*, *saber de + inf.*, *fer a saber*, *saber bo*, *sabedor*, *sabidor*, *sabidoria*, *sabiduria*, *sabuderia*, *haver sabuderia de/que*, *sabent*, + *sabentol*, *sabentment*, + *sabentia*, *assabentar*, *assabentament*, *sabença*, *assabençar*, *sabut*, *sabuda*, *sabudejar*, *sabutjar*, *insabut*, *insabudament*, *saberut*, *sabellut*, *saberudejar*, + *sabia*, *sabit*, *ressabit*, *sabor*, *saboret*, *saborino*, *sabori*, *saborall*, *sabolicot*, *sabolenc*, *saborable*, *saboria*, *sabo-* 60

rós, *sabrós*, *saborosament*, *assaborir*, *saborejar*, *assaboriment*, *assaboridor*, *assaborar*, *saborir*, *saborit*, *dessaborir*, *dessaborit*, *de(s)sabrit*, *dessaboriment*, *dessaborar*, *ensaborir*, *ensaborar*, *saborat*, *sabrer*, *dessabreit*, *consabut*, *dessaber*, *dessabut*, *ressaber*, *ressabi*, *bensesnes*, *a-saber*, *a saber*, *sapient*, *sapientíssim*, *sapiència*, *sapiencial*, *sàpid*, *sapiditat*, *sapidesa*, *insípíd*, *insípidesa*, *insipient*, *insipència*, *resipiscència*, *savi*, *sàbol*, *terra sàbola*, *savell*, *sapí*, *saviesa*, *sàbeu* [n 2], *sàbol* (vegeu *supra*) [n. 2], *sàbea* [n. 2].

SABÓ, del ll. tardà SAPO, -ONIS, id, provinent d'una llengua del Nord d'Europa, potser germànica (cf. ags. *sāpe*, angl. *soap*, a -al ant. *seifa*, avui *seife*, esc. *sāpa*, finès *sapio*). □ 1ª doc: 1249.

«--- Carga d'amenles, 2 sous, 2 drs; carga de bruns, id.; carga de *sabó* de losa, id; carga de pintes obrades, id» Lleuda de Cotllure, 1249 (*RLR* iv, 249) «Los mals crestians --- prengueren totes les nous de les ballestes e posaren-n'i d'altres, que eren de *sabó* blanc e de formatge, per ço que en lo temps de la necessitat ajudar no se'n poguessen, e lo Mestre e tota sa religió no y hagueren jamés pensat, ans certament los hagueren tots presos e morts», JoMartorell (*Ag* 1, 273). «DE LA RUSCADA O BUGADA --- llavar la roba ---; *sabó*: sapo, smegma, *ensabonar*: smegmate lintea premere; les bambolles del *sabó* ---», OPou (*TbPu.*, 230) Molta més documentació medieval i moderna en *AlcM* i *DAG*

El ll. SAPO, -ONIS, perpetuat normalment en totes les llengües romàniques (*REW*, 7589) és mot tardà, que no apareix a penes fins al S. iv d C, fora d'una menció esparsa en Plini, que només en parla sobre els costums dels germànics i els gals, i donant-lo com una invenció d'aquests; en tot cas és segur que els romans i els grecs (entre els quals també apareix tant o més tard i en la mateixa forma) no s'acostumaren a usar-lo fins al Baix Imperi, descabdellant-ne l'ús observat en els pobles del Nord, on se'n parla més aviat com a element de tintura que de neteja. Com que al mot no se li troben correspondències històriques en les llengües cèltiques, però sí en la major part de les antigues llengües germàniques, no hi ha hagut acord entre els lingüistes més que en el sentit que en llatí i grec és manlleu de les llengües del Nord, i uns parteixen del gal i d'altres, més nombrosos, del germànic: en les varietats germàniques del grup occidental hi ha equacions fonètiques regulars que fan suposar un originari *SAIPŌ (d'on a -al. ant. *sei(p)fa*, ags. *sāpe*, al. *seife*, angl. *soap* etc.), i per això s'ha admès sobretot que era un manlleu del germànic.

Com que els detalls no són ben clars, convé remetre sobre això al diccionari etimològic de Kluge (menys decidit segons l'ed. de 1921 per a la invenció germànica, que en les reedicions pòstumes de 1937, 1963, 1967); Walde-H. II, 478; Pok., *IEW*, 894; J. André, *Ét. Celt.* VII, 1956, II, 348-55; Whatmough, *Dial of Anc. Gaul* I, 9, 137, 143; Gu Meyer, *Alban Studien* III, 51, quant als manlleus balcànics; i en especial veg les assenyades indicacions de Jud, *Festschrift Morf,*